

Institucije ne kontrolišu eksploataciju šljunka na Drini

Glavna služba za reviziju Republike Srpske (RS) je u izvještaju o eksploataciji materijala iz rijeke Drine zaključila da su pijesak i šljunak vađeni neplanski, bez utvrđenih prioriteta i analize vodotoka, iako je riječ o poslovima koji su ugovoreni sa Javnom ustanovom „Vode Srpske“.

Revizori su naveli da je u periodu od 2017. do 2020. godine 14 firmi potpisalo 35 ugovora o vađenju materijala na osnovu kojeg je obračunata naknada od 1,7 miliona KM. U izvještaju se skreće pažnja da je postupak dodjele lokacija dug, pravila nejasna te da nema konkurencije među izvođačima radova.

Uposlenici „Voda Srpske“ su rijetko nadzirali realizacije ugovora, a ni tada nisu kontrolisali količine izvađenog materijala niti su se bavili ilegalnom eksploatacijom na Drini. U izvještaju piše da se upravo zbog nedostatka kontrole iskopavanja rizik od poplava stalno povećava. Uz to, „Vode Srpske“ nisu redovno radile ni elaborate na osnovu kojih se pravi plan vađenja šljunka niti su snimale stanje u koritu nakon završene eksploatacije.

Revizori su zato nadležnim institucijama – Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS-a, „Vodama Srpske“ i Republičkoj upravi za inspekcijske poslove – preporučili da utvrde tačan način nadziranja i obezbijede stalnu inspekcijsku kontrolu na terenu. Uz to, naveli su da je potrebno preispitati postojeća pravila i osigurati njihovu dosljednu primjenu, planirati održavanje korita i analizirati efekte takvih mjera.

Prema propisima, šljunak i pijesak iz riječnih korita treba vaditi samo radi uređenja vodotoka i zaštite od poplava i to u

strogo kontrolisanom procesu. S obzirom da je riječ o materijalu koji se masovno koristi u građevinarstvu, često se pravila krše i javni interes povlači pred privatnim finansijskim interesom privrednika.

Obećana zemlja za ilegalne šljunčare

Novinari CIN-a su 2020. godine objavili dvije priče o nelegalnoj eksploataciji materijala na obalama Vrbasa, Bosne i Drine. Usljed nedostatka kontrole, obale ovih rijeka su prekopane i nestabilne pa su i poplave u ovim krajevima češće nego duž uređenih vodotoka. Pojedinci i firme na taj način krađu javno dobro i ugrožavaju sigurnost mještana, ali im se nadležne institucije ne suprotstavljaju.

Političari profitiraju na krivoj Drini

Obale Drine su posebno unakažene zato što rijeka predstavlja i međudržavnu granicu Bosne i Hercegovine (BiH) i Srbije jer se države već 25 godina ne mogu dogovoriti o liniji razgraničenja. No, rijeka se vremenom pomjera i to pravi probleme. Zbog velikih naslaga šljunka u koritu, razliva se na lijevu i desnu stranu, praveći novo korito i ostavljajući 700 hektara bosanskohercegovačke teritorije u Srbiji i 2.900 hektara srbijanske teritorije u BiH. Ova zemlja ostaje van kontrole institucija obje zemlje, što odgovara lokalnim pojedincima koji ilegalno vade šljunak na ovom području i zarađuju na javnom dobru bez troškova naknade.